1893 - 1963
70-ий РІК ВИДАННЯ І СЛУЖБИ СВОЄМУ НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: "SVOBODA", 81-83 GRAND ST. JERSEY CITY 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXX. Ч. 42. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 6-го БЕРЕЗНЯ 1963 | 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS | JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 6, 1963 No. 42. VOL. LXX.

НАЙВИЩИЙ СУД ВИРІШИВ, ЩО ЗАЛІЗНИЦІ МОЖУТЬ ЛІКВІДУВАТИ НЕПОТРІБНІ СТАНОВИЩА

Вашингтон. — Найвищий Суд ЗДА вирішив 4-го березня цього року, що залізничі компанії мають право зліквідувати ті робітні становища, які тепер внаслідок механізації праці і електрифікації залізниць є непотрібні для утримування залізничого руху. Таким чином Найвищий Суд вирішив дуже важливу справу, яка спричиняє річно залізничим компаніям коло $600 000 000 витрат, і яка може спричинити те, що впродовж найближчих 5-ох років втратять працю на залізницях від 65 000 до 80 000 робітників. Справа так званого „Федербеддінґ" вже довший час є загрозою для залізниць, бо вона може спричинити страйк на всіх залізницях, яких є в цій країні — 180. Покищо не загрожує безпосередньо страйк, бо представники 5-ох робітничих спілок, які об'єднують понад 200 000 залізничих інженерів, палячів, кондукторів, гальмових і інших, не здійснюють своєї погрози і не починають ніякого страйку, хоч Найвищий Суд вирішив їхню апеляцію неґативно. Представники згаданих спілок заявили, що 13-го березня мали б початися переговори з представниками 180 залізничих компаній. Голови тих спілок залізничників плянують вже в найближчих днях обговорити дальшу стратегію боротьби. Представник залізничих компаній Джордж А. Вулф сказав, що залізниці якнайшвидше почнуть ліквідувати непотрібні варстати праці, щоб зменшити той дефіцит, що мають залізниці, головним чином від особового руху. Він сказав, що представники залізничників повинні зрозуміти рішення Найвищого Суду та у відповідному дусі вести переговори про новий контракт праці. Рішення Найвищого Суду можна буде застосувати у практиці аж за 25 днів, і залізниці зачнуть ліквідувати непотрібні „варстати праці" п'ять днів пізніше. На думку представника залізниць „нарід не повинен і не буде підтримувати загальний страйк на залізницях", який спаралізував би економіку країни. Коли б почався страйк, то президент Кеннеді може на основі окремого закону припинити його на 60 днів. Є відомості, що і залізниці і робітничі організації не думають в найближчих днях складати якісь гострі заяви, бо хочуть, щоб Білий Дім мав час вивчити цю складну проблему. Найвищий Суд ЗДА 4-го березня ц. р. підтримав рішення 7-го Окружного Апеляційного Суду ЗДА в Шикаґо, згідно з яким суд не має законної підстави вмішуватися в той спір, що виникає внаслідок вище згаданого „федербеддінґу", і що обидві заінтересовані сторони мають вирішити справу непотрібних на залізниці становищ в безпосередніх переговорах між собою. Пенсилвенійська залізнича компанія має звільнити з праці 3 100 палячів на основі рішення Найвищого Суду, бо вони тепер є непотрібні. Інші залізничі лінії, як Лякаванна-Ірі і Джерзі Сентрел Ровд не зайняли в цій справі становища, бо вивчають рішення НСуду.

„ПЕРША КРАПЛИНА СЕРЕД ҐАЗЕТНЬОЇ ПОСУХИ"

„Першою краплиною серед газетньої посухи" названо появу щоденника „Ню Йорк Повст" в понеділок, 4-го березня, після 87 днів перерви в публікації дев'ятьох щоденників у цій світовій метрополії, що її спричинив страйк друкарів. Видавець „Повсту", пані Дорота Шіф, виступила з асоціяції видавців та сама договорилася з друкарями на базі „праці з дня на день". Переговори з юнією друкарів та асоціяцією видавців продовжуються, але все це не має виглядів на швидке полагодження суперечностей та закінчення страйку. „Повст" появився в об'ємі 96 сторінок і в тиражі 500 000 примірників, що були розкуплені впродовж кількох годин.

ЗЯТЬ ХРУЩОВА „ВІТАЄ" ЗВІЛЬНЕННЯ МИТРОПОЛИТА СЛІПОГО, „ЯКЩО ВОНО ПРИЧИНИТЬСЯ ДО МІЖНАРОДНОГО ВІДПРУЖЕННЯ"

Рим. — „Ми вітаємо звільнення (митрополита) Йосифа Сліпого із російської в'язниці, якщо воно причиниться до відпруження в світі" — заявив Алексей Аджубей, зять совєтського диктатора Нікіти Хрущова та головний диктатор урядової совєтської газети „Ізвєстія" на пресовій конференції, що її влаштувало про-комуністичне Італійсько-Совєтське Т-во з нагоди відвідин Аджубея в Римі 1-го березня ц. р. — подає Пресова Служба Національної Католицької Добродійної Конференції з Риму в своєму радіоповідомленні з 4-го березня ц. р. Аджубей заявив, що йому невідомі ближчі обставини звільнення „кардинала Йосифа Сліпого" — як він називав Митрополита - Ісповідника — додавши, що Митрополит походить з України „де вбито багато російських вояків". Відповідь Аджубея на пресовій конференції в Римі це перший — поскільки відомо — совєтський голос у справі звільнення митрополитата Йосифа Сліпого із совєтської каторги, в якій він перебув 18 років, залишившись вірним своїй Церкві та своєму народові. Відповідаючи на запит, чи він вважає можливим порозуміння між Апостольською Столицею і такою безбожницькою імперією, як Совєтський Союз, Аджубей насамперед заявив, що співіснування відноситься до держав, а не до ідей — „хоч ми проголошуємо, що також ідеологічних суперечностей не муситься розв'язувати війною". В дальшому зять совєтського диктатора твердив: „Було б помилково вважати проблему відносин з Католицькою Церквою за виключно ідеологічну справу. Ватикан є державою із своєю власною політичною організацією і з цим ми повинні рахуватися. Він має великий вплив на багато країн". Висловлюючи опінію, що Папа Іван XXIII є не тільки релігійним лідером, але також головою держави, Аджубей уважає, що саме в такому характері голови держави Папа виступив минулої осені із закликом до мирного полагоджування міжнародних суперечностей. Аджубей твердив, що заклик Папи Івана XXIII до мирного полагодження кубинської кризи спонукав Хрущова вислати Папі ґратуляційну депешу з нагоди його 81-их уродин в листопаді м. р. Цю заяву приявні на конференції почали оплескувати й тоді також Аджубей почав плескати в долоні. Аджубея питали, чи він бажав би відвідати Папу. Аджубей заявив, що журналіст не повинен виявляти наперед плян своєї зустрічі з важливою особою, вже хочби тому, щоб не компромітувати себе, якщо б його ця особа не прийняла. Відповідаючи на запит, чи Нікіта Хрущов відвідав би Папу, якби був у Римі, Аджубей заявив, що він про це нічого певного не знає, але — „я знаю, що Папа не кусає, як також і ми не кусаємо" — твердив Аджубей. У відповідь на запит про переслідування католиків за часів Сталіна, Аджубей виголосив довшу тираду про комуністичну теорію Церкви і держави та обвинувачував католицьких священиків, що вони „благословляли нацистичні армії в їхньому поході проти совєтського народу". На закінчення конференції Аджубей виявив бажання відвідати „великий мистецький твір" — базиліку св. Петра, і справді наступного дня відвідав її разом із своєю дружиною, дочкою Хрущова.

БРИТАНІЯ МОЖЕ ЩЕ ВВІЙТИ ДО СПІЛЬНОГО ГОСПОДАРСЬКОГО РИНКУ

Вашингтон. — Британія ввійде до Европейської Економічної Спільноти, відомої під популярною назвою Спільного Господарського Ринку — заявив президент тієї могутньої західньо - европейської континентальної економічної організації, проф. Вальтер Гальштайн, на пресовій конференції, яку він перевів після довшої конференції з президентом Кеннеді в минулий понеділок 4 ц. м., Гальштайн заявив, що „всі погоджуються, що одного дня Британія буде членом Европейської Економічної Спільноти", при чому він не залишив сумніву, що під отими „всіма" треба розуміти також Францію, яка своїм „вето" недавно внеможливила Британії приступлення туди. Покищо — твердив Гальштайн — західньо - европейські країни працюють через своїх дипломатів, щоб створити постійний „зв'язок" між тією шостичленною західньо-европейською економічною організацією та Британією. Той „зв'язок" — пояснив він — необхідний, щоб не допустити до поширення теперішньої прірви, яка психологічно й технично утруднила б приступлення Британії до Економічної Спільноти в трохи пізнішому часі. Гальштайн не захотів говорити в подробицях, як мав би виглядати той „зв'язок", але він натякнув, що в Брюсселі, де перебуває постійна Екзекутива Економічної Спільноти, урядує також британський амбасадор, з яким можна зберігати постійний контакт. Гальштайн пригадав теж частинне пов'язання Британії із Стально - вугільною Спільнотою шістьох західньо - европейських континентальних країн, тих самих, що створили Економічну Спільноту. Вальтер Гальштайн старався у розмові з Президентом послабити погане враження, що його в американських керівних колах викликала остання незгода в Західній Европі, спричинена французькою опозицією проти участи Британії в Спільному Господарському Ринку. Водночас, він старався переконати Президента і його співробітників, що Спільний Господарський Ринок не є ворожо наставлений у відношенні до американського експорту на західньо - европейський ринок, зокрема що стосується хліборобських плодів. Америка щорічно експортує туди сільсько - господарські продукти на кругло один більйон долярів. У зв'язку з підвищуванням в Західній Німеччині імпортового мита на американський дріб, Гальштайн конферував також з американським секретарем хліборобства Орвілом Фріманом. Гальштайн є за фахом професором міжнародного права. Він став університетським професором у 29 р. життя. Під час війни дістався, як німецький вояк, в американський полон і перебував в таборі полонених в Міссісіпі, де зорганізував університет. Після війни став ректором університету у Франкфурті, після чого грав видатну ролю в дипломатії. Заснував Стально-вугільну Спільноту, переконавши Францію, Італію, Бельгію, Голляндію і Люксембурґ у доцільності координування і плянування і продукції сталі й вугілля в усіх цих країнах, разом з Західньою Німеччиною. З Стально - вугільної Спільноти постала згодом, у 1957 р., Европейська Економічна Спільнота, яка в 1958 р. обрала Вальтера Гальштайна на президента своєї Екзекутивної Комісії, і він до цього часу займає той пост.

Республіканці пропонують зменшити федеральний бюджет на $ 15 більйонів

Вашингтон. — Республіканські конґресмени плянують такий бюджет, який був би менший на $ 10 до $ 15 більйонів від проєкту, що його запропонував Президент в сумі $ 98.8 більйона. Конґресмен республіканець Бен Джонсен, який є членом Палатної Комісії Видатків, має представити республіканський плян зменшення бюджету. Сенатор республіканець Кеннет Б. Кітінґ домагається, щоб і Конґрес вичистив свій власний дім із таким самим завзяттям, з яким чистить всякі інші бруди, ведучи слідство в справі різних надужить. Кітінґ є проти того, що члени Конґресу затруднюють своїх жінок, дітей та кревних в своїх бюрах, і проти того, що безконтрольно виїжджають за кордон, витрачаючи федеральні гроші. Сенатор демократ Естес Кіфовер із Теннессі є проти того, щоб зменшувати суми, звільнені від оподаткування, як цього домагається Президент в запропонованій реформі податкової системи.

Кастро хвалиться, що йому вдалося знищити „контрреволюційну банду"

Гавана. — Представник режиму Кастра хвалиться, що йому вдалося знищити „контрреволюційну банду" в провінції Ляс Вілляс та заарештувати шпигуна, який старався втекти до закордонної амбасади, щоб дістати право азилю. Згідно з урядовим повідомленням вбито провідника повстанців, який називався Томас Санджіл, і який мав бути агентом Центральної Розвідчої Агенції ЗДА. Згідно з іншим повідомленням говориться про те, що заарештовано Манделя Валле Караля, який мав бути радіовим оператором шпигунської сітки. Його заарештовано тоді, коли старався втекти до однієї закордонної амбасади. Президент Інституту Аґрарної Реформи Карльоз Родріґез повідомив про поширення націоналізації на дальших 8 фарм в провінції Гавана, бо власники тих рільничих господарств втекли і були засуджені за контрреволюційну діяльність.

У Москві переведено комедію виборів

Москва. — В минулу неділю 3 березня ц. р. відбулась у Федеративній Російській ССР комедія „виборів" до Верховного Совєту, з голосуванням тільки на одну листу, на якій всі кандидати були призначені партійним секретаріятом. Як звичайно, задля викликання „народного ентузіязму", щоб „маси" одностайно голосували, був заанґажований ввесь державний пропаґандивний і адміністраційний апарат. У самій Москві у т. зв. Калінінській виборчій окрузі, куди належить Кремль, голосував Нікіта Хрущов, який „вилеґітимував" себе своїм совєтським пашпортом, після чого голосував за офіційну кандидатку — акторку Юлію Борисову. Коли до Хрущова підійшов хтось з приявних і хотів щось йому сказати, той відсунув його та заявив: „тут вибори і я не веду дискусій, — напишіть мені". У тій самій виборчій дільниці з'явились до „голосування" 72-літній колишній прем'єр і міністер закордонних справ Вячеслав Молотов, відсунений від влади за участь в „антипартійній групі" в 1957 році, та 81-літній маршал Климентій Ворошилов, колишній „президент" СССР.

Гарриман — державним підсекретарем

Вашингтон. — Білий Дім повідомив 4-го березня, що колишній губернатор Ню Йорку і кандидат на президента теперішній асистент державного секретаря в справах Далекого Сходу Аверел Гарриман має бути найменований на державного підсекретаря в політичних справах. Гарриман є ветераном дипломатом, він був амбасадором ЗДА в Москві та виконував іншу дипломатичну працю. Він займе становище підсекретаря Джорджа Мек-Ґі, який мав би зайняти важливий амбасадорський пост. Повідомлення Білого Дому про ці зміни потверджує вперті чутки про те, що мають бути більші зміни в державному департаменті.

Відбулось відкриття малярської виставки Василя Панчака

Ню Йорк. — В неділю 3-го березня ц. р. відбулось в Літературно-мистецькому клюбі в Ню Йорку відкриття індивідуальної виставки образів Василя Панчака, давнього українського іміґранта, який був першим професійним малярем серед американсько-української громади. Теперішня виставка охоплює 33 образи різних розмірів, — пейсажі, квіти, релігійні мотиви й композиції, — всі олії. Виставка має ретроспективний характер: вона показує два образи з 1925 і 1930 р.р. — потім з 50-х і 60-х р.р. включно з трьома найновішими, вже цьогорічними творами. Виставку відкрив від Об'єднання українських мистців арт. - маляр Любомир Кузьма, який м. ін. звернув увагу, що дотепер Василь Панчак виставляв свої твори здебільша в американських галеріях і тому привітав його з його виставкою в Літературно - мистецькому Клюбі. Виставка буде відкрита до 17 ц. м. — по суботах вечорами і в неділі від полудня до 9 веч.

Відділи УНСоюзу в Коннектикат плянують відмітити 70-річчя „Свободи"

Гартфорд, Конн. — Минулої неділі відбулися в Гартфорді, столиці американського забезпечення, організаційні збори Відділів УНСоюзу стейту Коннектикат, який цей стейт нараховує 19, з трьома тисячами членів. Зборами проводив голова округи мґр. Іван Телюк. В цих нарадах узяли участь гол. секретар Ярослав Падох, гол. радний з Гартфорду Ярослав Гук та представники союзових Відділів. Гол. секретар в довшій доповіді з'ясував діяльність УНСоюзу після останньої ювілейної конвенції та нові пляни праці, які започатковано після конвенції. Зокрема докладно з'ясував нові грамоти, які схвалено на конвенції, а саме часову (терм) грамоту та самостійну грамоту забезпечення платного на випадок акцидентової смерти чи каліцтва, як наслідку акциденту. Ці грамоти УНСоюз буде видавати за незвичайно низькими вкладками й треба сподіватися, що українські громадяни, які вже є членами УНСоюзу, як і ті, що ними ще не стали, скористають з цієї нової корисної нагоди. Гол. секретар ґратулював Окрузі за її дуже успішну участь в минулорічній членській кампанії, в якій ця округа заняла шосте місце після таких союзових „великанів", як Шикаґо, Ню Йорк, Торонто, Філядельфія і Клівленд. Найкращі індивідуальні осяги в минулому році осягнули секретарі Відділів: дир. Е. Гомотюк, В. Олійник, мґр. І. Телюк, В. Романишин і А. Галькевич, яким гол. секретар склав особливу подяку від Екзекутиви УНСоюзу. В дискусії, яка виникла після доповіді, забирали голос гол. радний Я. Гук, інж. М. Троянців, Е. Гомотюк, колишній успішний організатор УНС А. Маланчук, п. Василенко, голова мґр. І Телюк та інші. Обговорено чимало поточних справ, а зокрема поділено поміж Відділи річну квоту нових членів, які конектикатська округа зобов'язалася придбати, та намічено на червень святочне відмічення 70-річчя „Свободи". Окремим предметом нарад було получення малих та оживлення тих союзових Відділів, які не виявляють потрібної активности та належного росту. З уваги на недалеке сусідство „Союзівки" схвалено не влаштовувати окружного секретарсько-організаційного курсу, але наложено на відділи обов'язок вислати на цей центральний курс, який відбудеться в червні ц. р. на „Союзівці" секретарів та бодай по одному відпоручнику Відділів, який згодом допомогав би секретареві організувати нових членів.

Українці Філядельфії активізуються політично

В неділю, 3 березня ц. р., відбулося в залі „Райфл Клаб"-у у Філядельфії одне з найбільш цікавих політичних українсько - американських політичних засідань, зорганізоване місцевим відділом Республіканської Партії, головою українського Відділу якої на місто Філядельфію є головний радний УНСоюзу п. Іван Огежинський. У зборах, в яких взяло участь коло 60 наших громадян з старої і нової іміґрації, представників наших центральних і місцевих організацій з Філядельфії, в тому також, поважне число молоді, порушено ряд актуальних проблем, що торкаються участи наших громадян в американському політичному житті. Це мабуть вперше впродовж останніх років, на це засідання прибули чільні представники американських політичних і громадських чинників, а зокрема органів Республіканської партії. Між ними були пп: Вілбур Гемілтон, голова Міського Комітету Республіканської Партії, Стенлі Б. Смуллен, Мол., Радний 8 Дистрикту, Фред С. Гартнер, адвокат і кандидат на міського реґістратора, Джордж Гершенфелд з Відділу Іміґрації і Натуралізації, і відомий вже з участи в бенкеті Братства Дивізійників Джозеф Бреклі, керівник 49 Ворду у Філядельфії. За президіяльним столом засіли, крім голови Українського Республіканського Комітету на місто Філядельфію п. Івана Огежинського і американських гостей, також пп: адвокат Тома Лавмонрай, голова Республіканського Українського Комітету на Пенсильвенію, та комітетові 49 Ворду пп. д-р Микола Головецький, Анатолій Просінський та Євген Корсунь. П. В. Гомілтон виголосив відповідну промову та відповідав на численні запити учасників зборів; після нього інші члени Республіканської Партії давали відповіді на запити наших громадян. В загальному, треба ствердити, що завдяки пожвавленій дії наших молодих активних громадян, які ув'йшли на шлях активізації українців в американському політичному житті, політичні чинники міста Філядельфії зацікавилися українською громадою, яка внаслідок поселення компактною масою на терені Північної Філядельфії може стати важливим чинником для здобуття політичних впливів і практичних користей для нашої громади.

У Парижі 6 змовників на життя президента де Ґоля — засуджені на смерть

Париж. — В понеділок 4-го березня ц. р., після 5-тижневої судової розправи перед спеціяльним трибуналом засуджено на смерть шістьох учасників замаху на життя президента Франції Шарля де Ґоля. Той останній атентат відбувся 22-го серпня мин. року, коли то змовники обстріляли авто де Ґоля з скорострілу, при чому де Ґоль і його дружина тільки чудом не були поцілені. Оскарженими були 14 осіб, але шість з-посеред них були суджені заочно, бо вони скриваються. Також із засуджених на смерть тільки три були приявні на розправі, а трьох засуджено позаочно. Якщо їх піймають, то — згідно з французьким судочинством — має відбутись проти них поновна розправа. Між тими, що сиділи на лаві оскаржених і дістали засуд смерти, був лідер змови, 35-річний кол. полковник Жан Марі Бастієн - Тірі. Всі підсудні належать до правоекстремістичної підпільної Тайної Військової Організації. Під час цього судового процесу та організація раз-у-раз відгрожувалась, що вона плянує нові атентати на життя де Ґоля. Політичне крило тієї організації, Рада Народного Спротиву також відгрожується, що вона повалить режим де Ґоля. Британська радіостація проголосила саме інтервю з головою тієї підпільної організації, колишнім прем'єром Жоржем Бідо, який запевнив, що французьке підпілля має достаточну силу повалити де Ґоля у спілці з леґальною опозицією проти нього. Проголошення того інтервю державною британською радіостацією ще більш погіршило відносини між Францією і Британією.

В АМЕРИЦІ

• **На Філіпінах** згинули в летунській катастрофі два члени Корпусу Миру 20-річна Ненсі Енн Бойд з Каліфорнії і 22-річний Філіп Волтер Меґґерд з Вайомінґу. Досі згинули поза кордонами ЗДА 6 членів Корпусу Миру: 4 в летунських катастрофах, один в автовій катастрофі, і один помер природньою смертю.

• **Преса повідомила**, що 4 вдови по американських летунах, які ззгинули у висадці на Кубі 17-го квітня 1961-го року, дістають чеки по 225 дол. щодва тижні титулом пенсії по своїх загинулих чоловіках. Їх повідомлено, що вони діставатимуть ці чеки, поки не вийдуть заміж. Аж тепер виявилося, що при висадці на Кубу згинули і 4 американські летуни, про що давніше нічого не знало громадянство.

• **Уряд Здоров'я** стверджує, що в останніх роках збільшується число смертних випадків внаслідок запалення легенів. Це, мабуть, діється тому, що організм не реаґує вже так на антибіотики, як це було давніше. В 1954-му році на 100.000 населення вмирало 12.3 особи, а в 1960-му — 19.2 особи на 100,000 осіб.

• **В січні цього року** число федеральних урядовців зменшилося на 8,691 і становило 2,477,937. В грудні число федеральних урядовців також було зменшилося на ще більше число, бо на 12,000.

• **Департамент Оборони** обороняє своє рішення передати будову воєнних літаків СФХ фірмі Дженерал Дайнемікс Корпорації, хоч Вуїнґ Ко. давала нижчу оферту, бо Пентаґон вірить, що Дженерал Дайнемікс краще виконає замовлення.

• **Бюро погоди** стверджує, що цьогорічний лютий був найхолоднішим місяцем від 1936-го року. Пересічна температура цього року в лютому становила 27.6 ступня, на 5.1 ступня менше від нормальної пересічної температури. Пересічна температура в лютому 1936-го року виносила 24.4 ступня.

У СВІТІ

• **Рандолф Черчил**, син Винстона Черчила, журналіст, скаржить видавців, двох директорів і трьох редакторів сатиричного тижневика „Прайвет Ай" (Приватне око) за знеславлення. За британським судовим законодавством), щоб мати право зголосити таку скаргу, треба дістати на це згоду від вищого суду. Таку згоду він дістав, разом з забороною для того сатиричного журналу — передруковувати туніби образливу сатиру.

• **Англійська публічна опінія** обурена, що під час недавніх офіційних відвідин групи совєтських високих старшин в командуванні британських військ в Західній Німеччині, британський старшина дав наказ капралеві Артурові Бредлі вичистити „на блискуче" чоботи одному совєтському ґенералові. Британське командування виправдується, що той совєтський ґенерал був захоплений виглядом черевиків британських старшин і просив, чи і його обува не могла б дістати такий блиск. Британські гості ніби не могли „з чемности" відмовити большевикові такої просьби. Найбільш обурена родина того капраля.

• **У Парижі** судова заля, в якій відбувалася розправа проти змовників на життя президента де Ґоля, світила в минулу п'ятницю пусткою, хоч у попередніх днях була переповнена: публіка злякалась пліток, що французькі терористи плянують замах проти судового трибуналу. Розправа скінчилася в понеділок 4 ц. м. засудом 6-х підсудних з-посеред 14-х на смерть.

• **У Пешаварі** у Пакістані прийшло на міському базарі до таких демонстрацій публіки проти цін на овочі, що шістьох продавців овочів застрелено.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Централя експорту революції

В суботу минулого тижня оприлюднено частину звідомлення, що його ще 19-го лютого цього року склав на конґресовій Комісії для закордонних справ голова Центральної Розвідчої Агенції Джон А. МекКон про Кубу, як централю, де пляново й систематично підготовляється комуністичні революційні переворотн в країнах Латинської Америки. МекКон ствердив, що минулого року прибуло на Кубу 1 000 — 1 500 осіб з усіх латино - американських країн, за винятком Уруґваю, щоб перейти вишкіл у підпільно - революційній, агітаторській і підривній комуністичній роботі.. Уруґвай, сказав він, комуністи залишили тепер у спокої, щоб могти безпечніше вести з його терену підривну роботу проти сусідніх Бразилії й Арґентини. Венесуеля є тепер в очах кубинських проводирів найпершою ціллю, і тільки завдяки тому, що її президент Ромульо Бетанкур належить до осіб з „твердою рукою", ця країна встоялася до цього часу проти комуністичних змовників. Названий голова американської розвідки, як і деякі члени конґресової Комісії, звертали увагу на те, що Куба не може бути грізною безпосередньо для З'єдинених Держав, зате вона являє собою дійсну загрозу для спокою в Латинській Америці, а через те і в цілій Західній гемісфері. Внаслідок перетворення Куби на совєтську воєнну базу і на централю експорту революції в латино-американські країни, Куба працює над скріплюванням політичних впливів Совєтського Союзу і над поширюванням комунізму, використовуючи невтішні соціяльно - економічні відносини в Південній Америці для найбільш демагогічної пропаґанди.

Все ж звідомлення Джона А. МекКона не задовольнило всіх його слухачів та пресових коментаторів. Деякі критики звернули негайно увагу на те, що той виступ мав характер психологічної підготови для акції Президента на терені Конґресу в користь Альянсу для Проґресу, себто тієї економічної допомоги Латинській Америці, яка сприяє проведенню в ній соціяльно - економічних реформ задля піднесення життьового рівня населення та ліквідації анормальних феодальних відносин. Такі відносини становлять сприятливе підложжя для „кастроїзму" і в таких відносинах неможлива дійсна демократія, а практично єдиною противагою комуно - революційним затіям є військові антикомуністичні диктатури, що — очевидно — не є явищем нормальним. Коли такий авторитетний речник Уряду, як голова розвідчого апарату стверджує, що керівниками революції з Куби є вже не кубинські дилетанти з перших місяців існування режиму Фіделя Кастра, а високі „фахівці" із СССР та сателітних країн і ветерани еспанської комуністичної революції, то виринає питання: чи економічні реформи з фінансовою допомогою від ЗДА є достатнім контрзаборолом проти такої злочинної роботи?!

Ідея Альянсу для Проґресу, безумовно, надзвичайно розумна, і треба тільки жаліти, що вона зродилася так пізно і все ще мусить так туго, з такими труднощами, промощувати собі шлях до свідомости керівних кол і верств в латино - американських країнах. Але її замало у боротьбі проти комуністичних злочинців. У Південному В'єтнамі довгий час легковажено соціяльно - економічні реформи та кладено натиск тільки на військово-поліційну акцію. Це було помилка. Так само помилкою є покладатись тут тільки на реформи. Треба знищити централю експорту комуністичної революції, знищити владу Кастра, і тоді легше буде впоратися з комуністичними злочинцями в окремих країнах та легше переводити потрібні реформи.

Оборонна промисловість

Одною з найбільших, якщо не найбільшою галуззю американської промисловости є сьогодні оборонна і так звана космічна промисловість, яка з кожним днем зростає. Для характеристики цієї галузі індустрії вистачить згадати, що вона продукує кругло 10 відсотків вартости всієї американської промислової продукції. Власне ця індустрія „зуживає" тих 55 більйонів долярів, призначених на оборону в бюджеті ЗДА, та ще й багато додаткових більйонів, з чого 15 більйонів долярів іде на продукцію літаків, ракет, електронічного та іншого устаткування, 30 більйонів долярів на оборонне постачання і обслугу, а 34 більйони долярів на „космічну програму" — будову та обслугу різного роду сателітів і космічних ракет. Єдиним і виключним „відборцем" тієї індустрії є уряд ЗДА, і вона залежить від кожночасного міжнародного положення, що з черги робить її найбільш непевною.

Уявімо собі, що сталося таке чудо і в світі прийшло до ґарантованого замирення. Тоді вся ця величезна індустрія, а з нею і вся американська економіка впродовж однієї ночі опинилася б у великих клопотах. Від цієї бо індустрії залежить праця 95 відсотків усіх затруднених у будівництві літаків і ракет, 60 відсотків усіх затруднених у корабельному будівництві та 40 відсотків усіх затруднених в продукції комунікаційних устаткувань. Усі ці люди опинилися б на списку безробітних, а цілий ряд великих промислових підприємств поважно зменшили б, а то й взагалі припинили б свою працю та своє існування, що з черги мало б величезний вплив на економічну ситуацію в багатьох місцевостях і стейтах. Треба мати також на увазі факт, що ряд великих промислових підприємств інвестували величезні фонди, щоб достосуватись до виконання оборонних замовлень. Забере довгі роки, поки ці інвестиції можна буде амортизувати, тим більше, що оборонна продукція на урядові замовлення є для підприємств ще найменш „поплатною": вона приносить тільки два центи продажного прибутку від кожного доляра, в порівнянні з 4.5 центами прибутку від кожного доляра у випадку приватних замовлень.

При всій непевності цієї індустрії, вона — як згадано — з кожним роком росте і розвивається. В багатьох випадках це інтерпретується, як безпосередній наслідок непевности міжнародної ситуації та передбачування, що ця ситуація може погіршуватись і тим самим будуть збільшуватися, а не зменшуватися оборонні вимоги й потреби. Рівночасно звичайний обиватель міг би з цього робити висновки, що великим індустріялістам, які виконують оборонні замовлення уряду, могло б залежати на тому, щоб така міжнародна непевність продовжувалася, бо від цього і залежать оборонні замовлення.

Тим часом самі відповідальні керівники цієї промисловости не на непевності, але радше на певності базують своє поступування. Вони вважають, що коли б справді сталося таке чудо і в світі заіснувало положення, що дозволяло б навіть у значній мірі або й зовсім припинити оборонні зусилля, то вже ніколи не звузиться програма досліджування космічних просторів. Навпаки, вона може тільки поширюватися і розвиватися, і саме на цій певності базується теперішній розвиток промисловости.

Колись у гітлерівській Німеччині було гасло: гармати замість масла. Тепер, замість масла, продукує гармати не менш аґресивний Совєтський Союз. Американська індустрія не стоїть перед проблемою „гармати чи масло", бо вона наставлена — в теперішній міжнародній ситуації — на „гармати й масло" і може рівночасно задовольняти в найвищій мірі як життьові, так і оборонні потреби країни.

УРЯДОВИЙ ПРОЄКТ МЕДИЧНОЇ ОПІКИ

Президент Кеннеді 21-го лютого цього року звернувся до Конґресу з просьбою ухвалити новий закон про медичну опіку над старшими особами. Головним пунктом цього звернення є відновлений з минулого року проєкт про забезпечення старших осіб шпитальним лікуванням в рамках соціяльного забезпечення.

Цього року Президент уже не вживає назви „медична опіка", а послуговується назвою „забезпечення шпитальним лікуванням". Сталося це тому, що противники цього законопроєкту називають його спробою „соціялізувати" медицину і поборюють плян медичної опіки над старшими особами, застрашуючи громадянство соціялізмом.

На вступі свого звернення Президент заявив, що славний англійський історик А. Тойнбі оцінює культурність громадянства на основі того, як воно „піклується своїми старшими членами". Число громадян у віці понад 65 років зросло в ЗДА до рекордового числа 17 500 000. Майже половина з них має річні прибутки менші як $1 000, а три чверті — менше, як — $2 000.

Старші особи нездужають частіше, як молоді люди. Але тільки половина з тих громадян, що переступили 65 років, мають якесь забезпечення на лікування; тільки одна третина осіб, що їх прибутки становлять менше як $2 000, мають таке забезпечення; і тільки одна третя осіб у віці понад 75 років забезпечені шпитальним лікуванням. Ствержено, що всі ті роди забезпечення звертають лише від 10 до 15% коштів, що їх витрачено на лікування.

І тому Президент домагається, щоб Конґрес на цій сесії ухвалив закон про забезпечення шпитальним лікуванням всіх осіб у віці понад 65 років в рамках соціяльного забезпечення. Президент підкреслює, що ухвалення цього закону буде логічним завершенням того закону про соціяльне забезпечення, що його Конґрес прийняв був 28 років тому. Кожний американець — заявив Президент — має право відкладати щотижня гроші на те, щоб на старості літ при потребі могти лікуватись. В цьому відкладанні грошей братиме участь і працедавець, так само, як робить він тепер, збираючи фонди на пенсії та на безробіття в рамках соціяльного забезпечення.

Президент твердить, що ці справи не можуть розв'язати приватні забезпеченеві товариства, бо старші особи не мають стільки грошей, щоб платити високі ставки, яких вимагають ці товариства. Також не завжди можуть діти і внуки старших осіб витрачати гроші, потрібні на їх лікування, бо вони мають свої власні витрати на освіту та виховання молодшої ґенерації.

Тому Президент знов вносить до Конґресу свою програму шпитального лікування в рамках соціяльного забезпечення, яка обіймала б усіх старших осіб у віці понад 65-ох років, без огляду на те, чи вони належать до системи соціяльного забезпечення. Ось головні пункти цієї програми:

1) Забезпечений матиме право на 90-денне лікування в шпиталі з тим, що за перших 9 днів мусітиме заплатити по $10 денно.

2) Недужий зможе користати з опіки фахових медичних сестер до 180 днів, коли він після шпитального лікування перейде додому і потребуватиме дальшої опіки.

3) Пацієнти зможуть користати з безплатних лікарських діягноз з тим, що мусять самі покрити перші $20.

4) Вони мають право на 240 візит у себе вдома медичних сестер або лікарів в лікувальних цілях.

5) Згідно з медичним пляном пацієнти мають право вибирати найвідповідніші для себе можливості лікування.

Одночасно проєктується збільшити внески до фонду соціяльного забезпечення в такий спосіб, щоб і працюючі і працедавці платили на чверть відсотка більше, як платять тепер. Крім того проєктується збільшити основну базу тієї заробітньої суми, від якої досі вплачувано внески до соціяльного забезпечення. Досі платиться до $4 800, а після ухвалення нового закону треба буде платити від заробітних сум до $5 200.

За тих осіб, які не належать до системи соціяльного забезпечення, має платити, згідно з проєктом, федеральна каса із загальних податкових прибутків. Це був би переходовий стан, бо тепер 9 осіб на всіх 10, які доходять 65-ох років, мають соціяльне забезпечення.

Президент пропонує деякі нові заходи в тому напрямі, щоб уможливити дальшу працю тим особам, які дожили до 65-ох років. Президент рекомендує збудувати 49 000 мешканевих будинків для старших осіб. Уряд вживає ще й інших заходів, щоб поліпшити мешканеві умови старших громадян.

Треба ще згадати, що збільшення суми, від якої працівники мають платити внески до соціяльного забезпечення, піднесло б висоту старечої пенсії, яка тепер становить найбільше для самітних $127, а після збільшення оподаткованої суми до $5 200 становила б $134. Для родини ці пенсії виносили б по $254 або й 268 місячно.

Та треба зазначити, що це — тільки урядовий проєкт. Минулого року Конґрес не ухвалив деще іншого урядового законопроєкту. Як воно буде цього року, незабаром побачимо.

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО УКРАЇНИ В 1962-му РОЦІ

Ми вже писали недавно про невдачу партійного проводу УССР з продукцією зерна в 1962-му році. Заплянована було виробити його 2.3 мільярда пудів, а вироблено тільки 2 018 000 000 — кругло на 300 000 000 пудів менше.

Щоб цей плян виконати, засіяно 40 000 000 гектарів кукурудзи, хоч уже з досвіду 1961-го року було відомо, що обробити й зібрати стільки кукурудзи немає спроможности, бо немає ані людей, ані машин, потрібних для цього. Отже, провал на тому секторі мусів бути.

Але намагання впоратися з таким непосильним пляном в секторі кукурудзи викликали занедбання в інших секторах сільськогосподарського виробництва.

Хоч площу під картоплею в Україні у 1962-му році збільшено, зібрано її тільки — 17.1 млн. тонн супроти 19.1 млн. тонн у 1961-му році.

Так само не повелося в ділянці цукрових буряків.

Не зважаючи на збільшення площі під цукровими буряками, Україна в 1962 році не тільки не виконала наміченого пляну, але навіть виробила їх менше, як у 1961-му році: при пляні 35 млн. тонн вироблено їх тільки 24 млн., проти 28 млн. тонн, вироблених у 1961-му році.

Концентрація зусиль сільськогосподарських працівників на кукурудзі примусила їх занедбати збільшення кормів у ряді районів республіки, і це спричинилось до того, що продуктивність худоби у 1962-му році — хоч число худоби в тому році дещо зросло в порівнянні з 1961-им роком — не збільшилась. Це відразу ж позначилось на продукції молока і м'яса в республіці.

М'яса у 1962-му році випродуковано в Україні 2.3 млн. тонн супроти 2.1 млн. тонн у 1961-му році і відповідно молока — 14.8 млн. тонн супроти 14.3 млн. тонн. В обидвох випадках приросту майже ніякого.

Невиконання пляну продукції молока спричинило невиконання пляну продукції тваринного масла: його вироблено у 1962-му році тільки 54% того, що вироблено у 1961-му році.

Також поголів'я свиней у 1962 р. зменшилось в порівнянні з 1961 роком. З офіційного статистичного повідомлення, з якого всі ці цифри беремо, виходить, що зменшення поголів'я свиней сталося „внаслідок деякого скорочення його в господарствах населення".

Мабуть, скоротилося воно „у господарствах населення", тобто в приватному секторі, внаслідок кампанії проти згодовування зерна і хліба свиням, що є у приватному посіданні колгоспників і робітників, які мусіли різати свиней, не маючи для них кормів. Це, очевидно, врятувало плян виробництва м'яса у 1962-му році, але що буде в наступних роках, коли поголів'я свиней у приватників і далі зменшуватиметься?

Отже, як із згаданих цифр і фактів виходить, сільське господарство України в 1962 році відстає в усіх важливіших секторах, і нічого тут не поможуть вихвалювання партійних керівників, що, мовляв, вироблено того й того більше, як у минулому році.

Фактом є, що плянів на 1962-ий рік не виконано.

І хоч певна частина вини за невдачі падає на несприятливу погоду, яка була в Україні у 1962-му році, основна вина криється у самій системі ведення сільського господарства, при якій головний натиск робиться на нереальних „соціялістичних зобов'язаннях". Коли ж приходить до праці на полі, то застосовують так звану штурмівщину, працюють коло „вибраних культур", а інші лишають на Божу волю. І так воно йде колом.

Справу добиває остаточно недостача робітної сили, органічних та мінеральних добрив і сільськогосподарських машин та знаряддя.

Замість того, щоб уреґулювати всі ці справи, замість подумати над реальністю „соціялістичних зобов'язань", у Москві придумали реорганізацію партійного керівництва сільським господарством і послали на село цілі хмари великих і малих парторгів, які будуть тиснути бідного колгоспника, виходячи з принципу: натискай якмога сильніше, щоб коли не всі „зобов'язання", то бодай якийсь відсоток з того виконав..

(абв.)

Західній Німеччині грозить поважна криза уряду

Бонн. — Західній Німеччині грозить поважна криза на тлі гострого спору між двома найвидатнішими постатями західньо - німецького політичного життя: 87-літнім канцлером Конрадом Аденауером і 67-літнім його заступником та міністром народного господарства, найповажнішим кандидатом на наступництво після Аденауера, проф. Людвіґом Ергардом. Аденауер в листах до Ергарда закинув йому спершу втручання до закордонної політики під час переговорів в Брюсселі про приступлення Британії до Спільного Господарського Ринку, а потім — діяння на шкоду німецького вугільного промислу, який домагається імпортового мита на нафту, чого Ергард не хоче зробити. Цей конфлікт дійшов до того, що ті обидва державні мужі один з одним не розмовляють та Ергард демонстраційно не взяв участи в останньому засіданні уряду. Ергард є рішучим прихильником членства Британії в Спільному Господарському Ринку та закидає Аденауерові, що той підписав з Францією договір приязни, не вимігши на Франції, щоб вона не блькувала Британії шляху до економічного союзу з континентальною Західньою Европою.

НА ВЕРХАХ

Гей, гори!.. Верхами,
Идуть шуми лісами,
Вже мені не буде,
Так добре не буде,
Як з вами,
Як з вами.

Смереко, смереко,
Висока смереко!
Не грай так розбільно,
Шуми вільно, вільно,
Далеко,
Далеко...

Прощавайте, други:
Ліси і яруги!
І ти, моя пісне,
Гинь, бо серце трісне
Від туги,
Від туги...

Вувай здоров, верше,
Мій зелений верше!
Вже нам так не буде,
Як перше,
Як перше...

Остап ЛУЦЬКИЙ

Доля острова Сліз ще не вирішена

Майбутнє острова Сліз у Нюйоркській гавані, цих в'їздових воріт до Америки, якими перейшли більш як 20 мільйонів імігрантів, досі залишається не вирішеним після дводенних дебатів у сенатській підкомісії, яка засідала в Ню Йорку у грудні. Питання, як найліпше використати 27-акрову територію острова з її старими будинками, залишилось без відповіді. Американський головний іміграційний центр вісім років тому був закритий і оголошений урядовою власністю, призначеною на продаж.

Було кілька пропозицій, як використати острів: збудувати там Коледж Ліберального мистецтва або інтернаціональний університет, науково дослідний центр для недорозвинених дітей, притулок для старих людей або ультрамодерне місто. Пляни створити там комерційні підприємства відкинуто.

Натомість члени підкомісії поставилися прихильно до думки Едварда Корсі, президента Американської Ради для обслуги Національностей і колишнього комісара іміграції (1931 - 1934 рр.), який пропонував зробити з острова національний пам'ятник і визначити комісію, що має вирішити, як використати його для виховних цілей.

„Острів Сліз не просто маєток — сказав п. Корсі. — Це унікум в житті й історії Америки. Він мусить бути використаний для вшанування мільйонів імігрантів, які разом з колоністами та ранніми піонерами розбудували Америку і зробили з неї динамічну, свободолюбну націю, пов'язану з усіма націями світу. Не використати острів Сліз для символізації цієї традиції був би гріх".

„Близько половини американців — зазначив п. Корсі, — походять від когось, хто в'їхав до Америки через острів Сліз. Вшануймо цих пізніших піонерів нарівні з тими, що приплили до Плімут Року або Джеймставну. Це признання може дати дітям і внукам тих людей гордість за свою нову батьківщину і за себе. Це дасть нове насвітлення нашій традиції рівности і братерства".

Призначено острів Сліз як іміграційний центр після постанови Найвищого Суду ЗДА у 1890-му році, згідно з якою юрисдикція щодо іміграції була передана від стейтів до федерального уряду. Два роки пізніше з його шпиталем, приміщеннями, офісами і пристанню острів Сліз почав приймати мільйони сповнених надій імігрантів, що прибували до ґостинних берегів Америки.

Для нових імігрантів, що розмовляли десятками мов і сотками діялектів, що ісповідували різні релігії, Америка була землею обітованою, надією на краще життя. Вони прибували сюди, рятуючись від злиднів, політичних чи релігійних переслідувань.

Хоч Острів Сліз бачив останніх імігрантів 8 років тому, він живе в пам'яті мільйонів американців, як останній пункт їх европейської батьківщини і як початок нового життя в новій країні.

Американська Рада

Федір Дудко

ГЛУМ

ОПОВІДАННЯ

(7)

І показав рукою на м'яке крісло коло бюра.

— Сідайте, сідайте... Поговоримо... Прошу вас почувати себе зі мною цілком свобідно.

— Але ж я ні на хвилину не можу забути, що знаходжуся у вас в полоні.

Комісар глянув на нього і лагідно всміхнувся.

— Так. Але я якраз хотів, щоб ви зараз зовсім цього не почували і були зі мною цілком свобідні, щирі й одверті.

— Трудно, товаришу комісаре. Трудно цього не почувати після всього того, що тут зі мною було. Це раз. А подруге, як я можу бути щирим і одвертим, коли зовсім не знаю, куди ця щирість може мене завести: ви — большевицький комісар, а я піймаиий гайдамака, контрреволюціонер, бандит, остання „сволоч", з якою ви кожної хвилини можете зробити все, чого вам забажається...

— Вибачте мені, — перебив комісар, — але я просив би вас віднестися до мене поблажливо і все ж таки бути зі мною одвертим і щирим — у ваших хоча б інтересах... Мені дуже прикро за те, що тут сталося з вами і вашими товаришами, але все ж хотілося, щоб хоч раз ви побачили, що не всі большевики такі звірі й дикуни, якими ви звикли їх уявляти...

Сиротюк стояв і обережно прислухувався до розмови хитрого дипломата.

— Сідайте, прошу вас! — запросив знову комісар. — Чого ж ви стоїте?

Сиротюк сів і, глянувши комісарові в очі, сказав:

— Ви хочете, щоб я був з вами щирим? Добре. Отже, скажіть одверто й просто, чого ви від мене хочете?

Комісар хвилину затримав на ньому свій погляд, і лице його стало серйозне і сумне.

— Нічого! — відповів він тихо. — Мені просто приємно було б з вами щиро й просто поговорити. Це все.

— Дуже прошу. Мушу тільки попередити вас, що...

І замовк.

— Говоріть, говоріть! Все говоріть, що думаєте...

— ... що ні комуніста з мене вам не вдасться зробити...

— Я зовсім і не мав цього на думці!

— ... ні довідатися про які-будь військові чи невійськові тайни, яких я, говорю цілком щиро, не знаю, а коли б навіть і знав, то, як чесний жовнір, ніколи не відкрив би...

Комісар враз відкинувся на спинку крісла.

— Слухайте, товаришу. Навіщо ви все це мені говорите? Для чого вам у моїй особі, яко особі політичного комісара, конче хочеться вбачати шпигуна і провокатора, коли я таким ніколи не був і не збираюся бути? Чому вам не приходить на думку, що большевик також може бути чесною людиною і що я, будучи з переконання большевиком, хочу навіть у такому положенні, в якому знаходжуся, зберегти людяність і звичайну простоту відношень?..

Сиротюк мовчав.

Комісар узяв зі стола якусь статуетку і, нервово вертячи її в руках, продовжував:

— Отже, я нічого не добиваюся від вас і нічого у вас не випитую. Мені просто цікаво було б познайомитися з вашими особистими, — розумієте ви? — вашими персональними, товаришу, поглядами на деякі політичні справи, які мене близько займають — більше нічого...

— Але ж я не політик, товаришу комісаре. Я жовнір, солдат, маленька шрубка у великому військовому механізмі, нічого більше...

М'яким рухом долоні комісар зупинив його.

— Знаю, знаю. Але, як людина, як інтеліґент, як патріот, ви ж мусите мати якісь свої особисті, коли не переконання, то хоч погляди, правда? От мені й цікаво було б знати їх. Мені цікаво, наприклад, знати, чому ви, яко старшина українського січового стрілецтва... — ви ж січовий стрілець?

— Так.

— Отже, чому ви, стрілецтво — найдемократичніша і найсвідоміша військова частина в армії української Директорії, — частина, яка перша повстала проти гетьманату і завзято боролася з ним до кінця, до його повалення, чому ви, стрілецтво...

— За стрілецтво, товаришу комісаре, я не буду говорити.

Комісар кивнув головою, говорячи своїм рухом: та знову ж ти своє! — і продовжував.

— Чому стрілецтво взагалі, а ви, яко член цієї організації, зокрема, в той час, коли Трудовий Конґрес і Директорія повернули в своїй політиці так різко вправо, а український народ в масі своїх селян і робітництва пішов так виразно вліво, чому ви, наприклад, продовжуєте боронити інтереси буржуазного політичного курсу і йдете війною проти влади селян і робітників?..

— На це я відповідав уже начальникові штабу, — сказав Сиротюк.

Комісар зробив різкий рух і, ледве стримуючи свою нервовість, заговорив:

— Я не знаю і не цікавий знати того, про що ви, товаришу, говорили з начальником штабу Свирібєсвим... Ви тепер говорите зі мною...

— Тому, — сказав Сиротюк, — що я йду проти насильників української національної волі і непрошених наїзників на нашій землі, звідки б вони не прийшли і хто б вони не були. Проти робітників і селян, як ви сказали (я сам син селянина), ніколи я не йшов і проти української влади селян і робітників ніколи не виступав і не виступлю. Так, ми повалили гетьмана, як валитимемо всяку іншу владу, що не являтиметься органічним витвором української трудової народної волі і не боронитиме інтереси українського народу, як нації. Але то робили і зробимо ми самі, без допомоги і ласкавої опіки когось іншого. Український народ сам вирішує свою долю на своїй землі, і ніхто не сміє втручатися в його особисті хатні справи...

— Ви курите? — раптом спитав комісар, простягаючи Сиротюкові папіроси.

— Так... Дякую... — і взяв із цигарнички папіросу.

Комісар враз підвівся з крісла.

— Але який же ж я, їй-богу!.. Мені зовсім не прийшло в голову, що ви можете бути голодний... Прошу вас розділити зі мною мою скромну вечерю... Гадаю, не відмовите мені в приємності прийняти вас у себе, як гостя? — сказав він, переносячи з другого стола тарілки з холодною закускою. — Але, пробачте, я перебив вас... Отже — про невтручальність когось іншого в українські національні і соціяльно-політичні справи...

Було вже десь коло десятої, а вони все сиділи і говорили.

— Слухайте, товаришу, — сказав, нарешті, комісар. — Ви мусите звідси тікати.

Сиротюк насторожився.

— Тікати? Куди? Як нікуди не збираюся тікати...

— Ви мусите це зробити, розумієте ви?.. В противному разі вас завтра розстріляють.

Сиротюк витягнувся і гордо, холодно відповів:

— Ну, що ж... Не на мені держиться Україна... Стільки вже розстріляли, розстріляють ще одного...

НАУКОВЕ Т-ВО ім. ШЕВЧЕНКА в ЗДА

ПРОГРАМА

СВЯТОЧНОГО ВІДЗНАЧЕННЯ 90-РІЧЧЯ НТШ

Субота, дня 9. березня 1963 р.

Український Інститут Америки
2 Схід 79 вулиця, Ню Йорк, Н. Й.

Год. 9-та перед пол.:
головна заля, 2-ий поверх
проф. д-р О. Андрушків: Відкриття Ювілейних Святкувань.

Год. 9.30 перед пол. — 1-ша по полудні:
головна заля, 2-ий поверх

Восьма Наукова Конференція Математично - Природописно - Лікарської Секції

Проф. д-р М. Зайцев: Відкриття Конференції.

Засідання Комісій Конференції:
головна заля, 2-ий поверх

1. Математично-фізична Комісія

Предсідник: проф. д-р О. Андрушків, заст. предсідника: проф. д-р О. Смакула.

Доповіді:

Проф. д-р Осип Андрушків; Сетон Голл Юніверситі: „Визначникова формула для відворотних функцій".

Проф. д-р Павло Шулежко, Рочестер Інститют оф Технолоджі: „Зведення проблем пружної стійкости ортотропних платівок до проблем вібрації стиснутих або розтягнених ізотропних трамів".

Проф. д-р Юрій Мачук, Юніверситі оф Пенсилвенія: „Поверхневий потенціял на п — силіції".

Проф. д-р Олександер Смакула, Массачусетс Інститют оф Технолоджі: „Електрична провідність в йонних кришталах".

Д-р Володимир Петришин, Ню Йорк Юніверситі: „Розширення необмежених операторів".

Заля Округлого Стола, 2-ий поверх.

2. Хемічна Комісія.

Предсідник: проф. д-р Микола Зайцев; заст. предс.: проф. д-р Микола А. Доберчак.

Доповіді:

Проф. д-р Микола Зайцев, Енґельгард Індастріс, Інк.: „Експериментальна метода визначення селективности гідроґенізації масних олій".

Проф. д-р Теодор В. Залуцький, Говард Юніверситі: „Реакція Вол-Зіґлера".

Проф. д-р Микола А. Доберчак, Линдон Стейт Коледж: „Вплив пари амоніяку на механічну видержливість вовни".

Д-р Юрій Карапінка, Юніверситі оф Сінсіннеті: „Реакція гідрокарбонілу кобальта з олефінами".

Д-р Орест Попович, Ессо Рісирч енд Енджінірінґ Комп.: „Поняття кислотности в неводних середниках".

Заля бібліотеки, 3-й поверх.

3. Біологічно-медична Комісія.

Предсідник: проф. д-р Роман Осінчук; заст. предс.: проф. д-р Любов Зафійовська.

Доповіді:

Проф. Федір Великохатько, Сан Павльо, Бразилія: „Організація рибного господарства у водосховищах великих гідроелектрівень України на Дону, Дніпрі, Бозі і Дністрі".

Проф. д-р Ів. Чинченко, Шикаґо: „Зміна шерсти у крілів під впливом трансфузії крови".

Проф. Филимон Украдига, Юніверситі оф Ютаг: а) „Виготовлення „сечі" з крови людини та тварин"; б) „Екскреція сульфатів нирками".

Проф. д-р Любов Зафійовська, Фордгем Юніверситі: „Кінетин як стимулянт поділу клітин".

Проф. д-р Михайло Міщенко, Джеймставн Госпітал, Н. Дакота: „Основний принцип і правила в організації форм вищої нервової діяльности людей і тварин".

Д-р Володимир Лазорко, Ванкувер, Канада: „Фавна жуків Лисої Гори й околиці в Золочівському районі (Поділля".

Проф. д-р Сергій Крашенінніков, В. А. Госпітал, Рісирч Дивижен, Корал Ґейблс: „Обсервації над Балантідіюм Кавіс і Балантідіюм Колі".

Год. 9.30 перед пол. — 1.00 по полудні:

Заля виставок 3-ий поверх.

Конференція Комісії Реґіональних Дослідів і публікацій

Предсідник: проф. д-р Василь Лев; заст. предс.: ред. Іван Дурбак.

Проф. Василь Лев: Відкриття Конференції.

Доповіді:

Проф. д-р Василь Лев: „Історичний розвиток нашої реґіоналістики".

Д-р Роман Миколаєвич: „Огляд сучасних українських реґіональних збірників".

Ред. Іван Дурбак: „Проблеми нашої реґіоналістики".

Год. 3.00 — 6.00 по пол.:
головна заля, 2-ий поверх

Пленарна Ювілейна Конференція для ширшого громадянства.

Ювілейна Президія Конференції:

Проф. д-р Роман Смаль-Стоцький,
Проф. д-р Євген Вертипорох,
Проф. д-р Володимир Кубійович,
Проф. др Іван Рибчин,
Проф. д-р Осип Андрушків,
Проф. д-р Вінкентій Шандор,
Проф. д-р Василь Стецюк,
Проф. д-р Матвій Стахів,
Проф. д-р Лев,
Проф. д-р Микола Зайцев.

Проф. д-р Роман Смаль-Стоцький: Відкриття Ювілейної Конференції. — Привіти.

Доповіді:

Дир. В. Дорошенко: „Роля і значення Наукового Товариства ім. Шевченка для українського народу".

Проф. д-р Василь Лев: „Наукова діяльність Наукового Товариства ім. Шевченка".

Проф. д-р Володимир Кубійович: „Праці Інституту Енциклопедії".

Проф. д-р Матвій Стахів: „Політична ситуація в Україні за Шевченка й сьогодні".

Проф. д-р Михайло Міщенко: „Пореволюційний розвиток природничих ідей в Україні".

Проф. д-р Вінкентій Шандор: Закриття Ювілейної Конференції.

Український Народний Дім, 140 Друга Евня, Ню Йорк, Н. Й.

Год. 8.00 вечером:

Святочний Бенкет і зустріч з громадянством.

Мгр. Іван Базарко, голова Об'єднання Ам.-Укр. Організацій м. Ню Йорку: Відкриття.

Проф. д-р Роман Смаль-Стоцький, президент НТШ: Привітальне слово.

Ред. Іван Кедрин: тостмайстер.

Під час бенкету буде даний в нагороду образ одного з українських мистців.

Неділя, дня 10-го березня 1963 р.

Год. 10.00 перед пол.:

Богослужби в українських церквах обох віровизнань.

Фешен Інститут, 225 Захід 24 вулиця, Ню Йорк, Н. Й.

Год. 6.30 вечером:

Святочний Концерт.

з доповіддю проф. д-ра Григора Лужницького: „Шевченко й Наукове Товариство ім. Шевченка"

Бенкет і святочний концерт влаштовують спільно: Комітет Об'єднаних Американсько-Українських Організацій міста Ню Йорку — Відділ УККА і Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗДА.

Подрібну програму Святочного Концерту одержите при вході на залю.

Інформації:

Shevchenko Scientific Society
302-304 West 13 Street
New York 14, N. Y.
Tel.: WA 9-7622

МЕТРОПОЛІТАЛЬНИЙ ВІДДІЛ
Т-ВА УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ в США
запрошує Членів та Гостей на
— ДОПОВІДЬ —
д-ра Бориса Лотоцького
під заг.:
ВКАЗІВКИ ЯК ОРГАНІЗУВАТИ ПРОГУЛЬКУ ЗА ОКЕАН,
що відбудеться
в П'ЯТНИЦЮ, 8-го БЕРЕЗНЯ ц. р.,
в год. 7:30 вечора,
в приміщенні Відділу в Українському Інституті,
2 Іст 79-та вул., Ню Йорк.
Доповідь буде ілюстрована показом знімок-фільмів із недавньої подорожі доповідача до Скандинавських країн.

Спілка Української Молоді Америки,
ОСЕРЕДОК ім. М. ПАВЛУШКОВА
в ШИКАҐО, Ілл.
— запрошує —
усе Українське Громадянство міста Шикаґо та Околиць
на
КОНЦЕРТ
музики М. ЛИСЕНКА до слів Т. ШЕВЧЕНКА
у виконанні
оперового **СПІВАКА-БАРИТОНА**
українських і чужих сцен
Теодора ТЕРЕНА
який відбудеться
в суботу, 9-го березня 1963 р.
в залі Дому СУМА — 2457 В. Шикаґо Еве.
ПОЧАТОК: в год. 7:00 веч.

Будова нової культурної твердині в Брукляні-Північ

Від більше, як десятьох років, я живу на Брукліні, сказав до мене, мій знайомий поляк і не можу зрозуміти, як ця невелика горстка українців, що живе в цьому районі змогла побудувати таку велику парохіяльну школу? І звідкіля взяли ваші земляки стільки грошей?.... Та ж на таку модерну і велику будівлю потрібно щонайменше півмільйона долярів...

Я здогадувався, про яку то будову говорив з подивом мій знайомий. Він мав на увазі будову нової парохіяльної школи при церкві св. Духа, при 5-ій вулиці Норт (північ). Минулої неділі я поїхав туди. Хотів відвідати мого доброго знайомого, пароха цієї церкви, о. декана Володимира Андрушкова, і поглянути власними очима на той наш новий, український здобуток.

Якось так щасливо склалося, що я застав не тільки отця декана Андрушкова, але і зустрів там якраз і проєктодавця та головного будівничого, архітекта інж. А. Осадцу. Інженер Осадца, відомий не тільки серед нашої спільноти, яку обдарував вже кількома гарними і репрезентативними будівлями, але і серед американців має він своє ім'я — як високої кляси проєктодавець. Він то і обвів мене по цій, покищо „сировій будові", і пояснив мені у подробицях, де будуть приміщені кляси для учнів, кабінети для вчителів, велетенська заля і ще багато різних деталів цієї дійсно розмашної будівлі. Будова розрахована на те, що у цій заплянованій цілоденній школі зможе вчитися 500-600 наших українських дітей.

Я подякував інж. Осадці за його основні інформації і пішов до пароха о. Андрушкова.

— Скажіть, будь, ласка, отче декан, хто властиво склав ці будь-щобудь великі гроші на цю дійсно, чудову і модерну школу. Як мені відомо, то ваша парохія не велика і не така то багата?

Отець Андрушків хвилину подумав: — знаєте те, що ми тут розпочали здійснювати, можна назвати „своєрідним чудом"... Парохія наша невелика, має понад 300 родин. За малими вийнятками, це здебільшого люди, які важко працюють на кожний гріш. Але які ж бо і цінні ці всі люди. Свідомі українці, повні віри та ентузіязму. Все, що б тільки дістся в їхній громаді, їм дороге і близьке. Вони всі н'би одна велика родина. Це правдиве „Христове стадо", в якому ніхто не хоче вирізнюватися чимсь окремим, а кожний має одне на думці: зробити якнайбільше для своєї спільноти. І все, що б вони не робили, випливає спонтанно, так, немов би це випливало з їхнього серця...

— А які товариства діють тут у вашій парохії?

— Є на терені нашої громади, якби їх назвати старші, чи пак „піонерські" товариства, як ось „Народний Дім", „Молода Україна, „Союз Українок", а тепер з новіщих „СУМА". З релігійних, „Братство Апостольської Молитви" і „Розері Сосасті".

— І котрі з-поміж них висуваються у своїй діяльності „на чоло"?

— Дуже важко на це відповісти. Справу комплікує факт, що дуже часто ті самі люди є водночас членами різних товарисв. У нашій громаді немає „нездорового змагання ривалізації" бо у нас, як я вже згадав, змагаються товариства між собою тим, що одні хочуть зробити більше, від інших. Те саме можна сказати і про окремих громадян. У нашій громаді, як вам відомо, живе головний предсідник УНСоюзу Й. Лисогір, який дуже сприяє і піддержує кожний наш почин. Те саме можна сказати і про д-ра Зарицького та його невтомну дружину, чи про панів Павчака, Білла Тараску і інших, для яких є одна, може найкраща назва — „правдиві творчі українські патріоти".

— А коли думаєте, отче, ваш будинок буде повністю закінчений і школа розпічне діяти?...

— Це залежатиме від доброї волі і жертвенности цілої нашої бруклинської громади. І тут я мушу з вдоволенням відмітити, що вплив жертв не припиняється. Так, ніби відчувається, що всі сили нашої громади ідуть в тому напрямі, щоб зосередити всю енергію на її якнайскоріше і повне закінчення. На це складаються жертви майже з усіх імпрез, збірки і т. д. Я вірю, що вже незабаром до цієї школи ходитимуть всі наші українські діти. А ціль нашої школи така, як і всіх того роду шкіл. Дати українській дитині таку моральну і наукову підбудову, щоб вона на все своє життя відчувала, що вона вийшла неначе „з кузні для молодечих душ", у якій передано їй найосновніше: —„Служити Богові і своїй Батьківщині"...

Прощаємося. Я стискаю з приємністю руку того правдивого душпастиря — громадянина. У молодості перейшов о. Андрушків твердий життєвий шлях. За свій дійсний патріотизм довелося йому ще колись студентом сидіти у польській тюрмі. А потім втеча за кордон, де теперішній парох церкви Св. Духа відбув теологічні студії і вибрав звання душпастиря. Насталив о. Андрушків свій характер у молодості і тепер з вірою та запалом хотів би це передати в спадщині молодшим. Через зразкову школу, яка саме будується в його парохії, і в чому кажемо: — щасти Йому Боже!

Ярослав Петрович

Участь українців у Міжнародній Виставці в Гартфорді, Конн.

Український кіоск на виставці „Тревелшов" в Гартфорді. Дижурні юначки СУМА зліва Христа Радьо і Леся Васильків.
(Фото О. Гладун)

Кожного року Гартфордський щоденник „Ди Гартфорд Таймс" уряджує Міжнародню Виставку „Тревел Експозішен" для популяризації прогульок в Америці і до заморських країв.

У зв'язку з тим реклямуються готелі, летунські компанії та всі середники комунікації.

У величезній галі „Армори", різними засобами ілюструється екзотику і красу полудневих країв, містики далекого Сходу, поруч — штучна годівля перел в Японії, побіч майстерство фотографії скандинавських країв, а теж уряджения люксусових готелів, корабельних велетнів і літаків аж до найновіших моделів суперсонічних машин, які з Ню Йорку до Німеччини пролетять у двох годинах.

Виставка триває тиждень, цього року від 3-го до 10-го лютого і стягає десятки тисяч цікавих американців.

Для більшої атракції заряд вистави запрошує різні національні групи: французів, італійців, греків, поляків, жидів та інших, й призначує для них окремі кіоски для виставки їх мистецьких виробів.

Посередині залі є сцена, на якій різні національні групи виступають з танками, скечами та іншими пописами. У відкритті виставки беруть участь представники стейту з губернатором на чолі.

Попереднього року українці з трудом і випадково одержали бічний, мізерний кіоск, який старанно і з успіхом декорувала Ю. СУМА. Також виступала танцювальна група „Тирса". Цього року заряд виставки завчасу запросив українців і призначив до їх диспозиції найкращий, обширний фронтовий кіоск. Французи, поляки і жиди окержали малі кіоски, яких вони і так добре не використали. Тим разом уряджениям кіоску зайнявся Осередок СУМА.

Вигляд українського кіоску був дійсно імпозантний. Задня стіна була удекорована чудовим килимом, над яким великими буквами виднів напис — Україна. По середині різьблений тризуб, по боках історичні картини, прибрані рушниками. На бічних стінках вишивані портієри. На столах, бічних і передніх, вкритих вишиваними скатертями і обрусами зі смаком розміщені вибрані зразки вишиваних подушок, керамічних прикрас і начиння, різьблених і інкрустованих касеток і тарілок, та гарна колекція наших писанок.

Американці подивляли нашу виставку. Дивувались і запитували, чи всі ці речі зроблено руками. Звичайно, найбільше захоплювались писанками. Деякі зауважували, що український кіоск, неначе мистецька оаза, був контрастом до всього окруження.

Ця виставка вимагала багато труду і коштів, але стократно оправдалась. Деж краща нагода показати багатство українського народного мистецтва та інформувати чужинців про Україну?

При експонатах кожного дня змінялися дижурні — юначки — все привітні і усміхнені — давали інформації на численні запити.

На сцені українська танцювальна група „Тирса", під проводом досвідченого інструктора Григорія Совича, виступала двократно. Вона теж здобула признання та причинилася до успіху українців у цьому пописі багатьох національностей.

Належить висловити признання аранжерам української виставки голові СУМА Петрові Шагаєві і його дружині та культ - освітньому референтові СУМА Осипові Гладунові а також дижурним юначкам та всім тим нашим громадянам, які доложили труду для успіху виставки. Е. Г.

Український Літературно Мистецький Клюб
Ню Йорк

В п'ятницю, 8-го березня відбудеться в Літературно - Мистецькому Клюбу в Ню Йорку Авторський вечір Лесі Храпливої. Читатиме свої твори Авторка. Початок о годині 8-ій веч.

Увага! НЮ ЙОРК і ОКОЛИЦЯ! Увага!
В п'ятницю, 8-го березня 1963
в год. 7:30 вечером
в УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ ДОМІ,
140-142 Друга Евеню (між 8 і 9 вулицями)
в НЮ ЙОРКУ
ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
Окружного Комітету Відділів УНСоюзу
міста НЮ ЙОРКУ й ОКОЛИЦІ,
до участи в яких запрошені Урядовці, Представники та конвенційні Делеґати наступних Відділів:
4, 5, 6, 8, 19, 46, 66, 69, 117, 129, 130, 158, 160, 184, 194, 198, 200, 203, 204, 210, 211, 256, 267, 293, 298, 310, 325, 327, 361, 389, 393, 433, 435, 450, 455, 457, 485, 489.

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1. Звіти з праці органів Окружного Комітету і їх прийняття;
2. Вибір нових органів Окружного Комітету;
3. Влаштування імпрези для відмічення 70-ліття „Свободи";
4. Кампанія для пошанування „Свободи" й розбудови УНСоюзу та розподіл квоти по Відділам;
5. Окружний організаційно-секретарський курс;
6. Різне.

В Зборах візьмуть участь члени Екзекутиви УНСоюзу. Участь відділових Урядовців та Делеґатів обов'язкова. Загал членів УНСоюзу і все Українське Громадянство запрошуємо до участи в Зборах. Після Зборів відбудеться перекуска.

ЗА УПРАВУ ОКРУЖНОГО КОМІТЕТУ:
І. ФЛИС — голова   **В. НИКИФОРУК** — секретар

Відбулися Загальні Збори УСО „Тризуб"

На Загальних Зборах Українського Спортового Осередку „Тризуб", які відбулися в двох днях 1 та 8 лютого ц. р., по вислуханні звітів та уділенні абсолюторії уступаючій Управі вибрано нову Управу „Тризуба" в такому складі: Роман Савчак — голова, д-р Роман Голубінка — перший заступник, С. Мазурок, — другий заступник, Ярослав Савчин — секретар, та Члени Управи: д-р Юліян Колтун, Володимир Гарасевич, Михайло Викрикач, Володимир Завадович, Мирослав Субтельний, Григорій Давид, Микола Пришляк, Василь Манько, Ярослав Козак і М. Михайлишин. До Контрольної Комісії, яку очолює як голова ред. Євген Зиблікевич, ввійшли Ярослав Петрів, інж. М. Нич, С. Микитка і В. Ганін.

До Товариського Суду вибрано: д-ра Новоженюка, Юліяна Сухара і М. Варвару.

Крім цього Збори вибрали Імпрезову Комісію в складі: Мирослав Прончак, Микола Швець і Петро Чорів, та ширшу Спортову Раду, що її очолює як голова інж. Лев Яцкевич. Керівниками поодиноких аматорських ланок УСО „Тризуб" вибрані наступні особи: М. Юрчак і М. Викрикач — футбол I дивізії, Фартушок і Іськів — футбол юнаків, С. Мазурок і О. Лисяк мол. — плавання, М. Прончак, О. Олинець і інж. Шиприкевич — теніс, Люба Сілецька — відбиванка жінок, В. Савчин і В. Завадович — відбиванка чоловіків, В. Манько — столова ситківка, д-р Ю. Колтун — шахи. Референтуру спортової площі обняв Василь Посполита, пост хронікаря Т-ва Роман Флюнт, а до Статутової Комісії покликано д-ра Новоженюка, д-ра Бернадяна, С. С165 Спринського та С. Мазурка. В Зборах взяло участь в першому дні 72 членів а в другому 106 членів УСО „Тризуб" і проводила Зборами Президія: д-р Новоженюк — предсідник і Ярослав Козак — секретар.

Присутні на Зборах члени УСО з признанням оцінили працю уступаючої Управи.

Польща частинно переходить на продукцію — без державної контролі

Варшава. — У комуністичній Польщі застосовується тепер радикальний експеримент, який може мати далекосяжні наслідки для цілого комуністичного світу і для всієї комуністичної доктрини. Яких 34 фабрики, що продукують головно товари на експорт, дістали звільнення від державного економічного плянування. Кожна з тих фабрик може тепер виявити свою ініціятиву та придумливість, які збільшили б їх продукцію та вможливили кращу конкуренцію з подібними товарами, продукованими в некомуністичних країнах. Комуністичний уряд в Польщі погодився на такий експеримент в надії, що ця свобода дозволить тим фабрикам збільшити свою продукцію і експорт за кордон, щоб таким чином здобути для Польщі більшу скількість закордонної валюти. Якщо той експеримент вдасться, то він може поширитись і на інші фабрики в Польщі, а також знайти послідовників в інших сателітських країнах, якщо тільки дозволить на це Москва. Насправді, успіх такого експерименту може скомпромітувати цілу засадничу доктрину державної контрольованої і керованої господарки. Закордонні коментатори гадають, що уряд Ґомулки був примушений піти назустріч прихильникам вільної господарки внаслідку великого дефіциту у платничому балянсі, що з черги прийшов після минулорічного неврожаю і конечности закупна великої скількости збіжжя за кордоном.

● Конґресмен демократ із Тексасу Омар Бирлсон вніс законопроєкт про те, щоб патрулі морської піхоти виконували службу по вулицях столиці Вашинґтон, поки Вашинґтон не буде очищений від злочинних елементів.

✝

Ділимося сумною вісткою
з Приятелями та Знайомими, що дня 15-го лютого 1963 р., у лікарні Кенсінґтон Госпітал у Філядельфії, Па., несподівано відійшов у Вічність, прийнявши Найсвятіші Тайни, наш Найдорожчий і Незабутній

МУЖ, БАТЬКО і ДІДУСЬ

бл. п. Юрій Юрієвич ҐРИГОРЕНКО

режисер театру.

Похорон відбувся 19-го лютого 1963 р., на цвинтарі Українського Православного Осередку у Савт Баунд Бруку, Н. Дж., — згідно з бажанням і мрією Покійного.

Горем прибита Родина оцим складає свою найщирішу подяку:

Всечеснішому о. Михайлові, настоятелеві церкви св. Покрови у Філядельфії за похоронні відправи, промову та Похорон.

Сердечно дякуємо церковному хорові і його диригентові за спів під час Панахиди.

Щиро дякуємо д-рові Незд за його безінтересовну опіку над хворим у лікарні.

Рівнож щиро дякуємо п-ні д-ровій Незд за її щиру допомогу хворому у лікарні та нам, під час Похорону.

Щиро дякуємо п. ген. Петрові Дяченкові за його щиросердечну і братерську піддержку на дусі у цю тяжку для нас хвилину.

Щиро дякуємо усім нашим Друзям: Панству Чумакам, п. Михайлові Цебакові, п. Євгенові Овшарову, П-ву Манойло і всім Тим, які висловили нам свої співчуття, як також усім Тим, що брали участь у Похороні і своєю присутністю, квітами та автами, причинились до звеличання Похорону.

З великою пошаною і подякою до всіх остається горем прибита

РОДИНА

Увага! Увага!
ДІТРОЙТ, ВІНДЗОР і ОКОЛИЦІ!
В суботу, 16 березня 1963 року,
о год. 6.00 вечером
в залі **УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ**
при 4655 Martin Street, DETROIT, Mich.
відбудуться
РІЧНІ ЗБОРИ
Окружного Комітету Відділів УНСоюзу
ДІТРОЙТУ І ВІНДЗОРУ ТА ОКОЛИЦІ
До участи в цих зборах зобов'язані предсідники, секретарі і делеґати останньої конвенції наступних Відділів — членів Округи:
20, 71, 75, 94, 146, 165, 167, 174, 175, 183
235, 292, 302, 303, 309, 341, 504, 506

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1. Відкриття і вибір президії зборів;
2. Прийняття протоколу попередніх зборів;
3. Звіт управи, дискусія та уділення звільнення управі;
4. Вибір Окружної Управи;
5. Доповідь члена Головної Екзекутиви;
6. Доповідь окружного організатора членів УНСоюзу;
7. Кампанія 1963 року і розподіл квоти нових членів по Відділам.
8. Вибір підготовчого комітету для зорганізування й переведення ювілейної імпрези з нагоди 70-ліття „Свободи";
9. Справа курсів для секретарів і організаторів.

ЗА ОКРУЖНУ УПРАВУ:
Василь ТЕРЛЕЦЬКИЙ — голова   **Андрій ТРИПІ** — секретар

Оксана Керч

ДЕСЯТЬ РОКІВ ЛІТЕРАТУРНОГО БУЕНОС АЙРЕСУ

З приїздом до Арґентини в сорокових роках групи українських еміґрантів пожвавішало помітно політичне й культурне життя великої української колонії. Записані в пашпортах як пеони (робітники), здебільшого польові, бо таких бажав собі тодішній уряд перевірені еміґраційними властями, чи грамотні, українські інтеліґенти з різних земель нашої батьківщини, включилися заразже в суспільне життя, що до їхнього приїзду починало видихатись і поволі заникати. Вони оживили старі товариства, заснували декілька нових установ, як — два банки, пласт, т-во високошкільників, союз українок, т-во інженерів, і зразу, якце узаконилося таборовою практикою — поділилися на два табори. Причиною двоподілу були живі ще політичні антагонізми з одного боку та наявність такого же двоподілу старої колонії на „Просвіту" та „Відродження" — два рівнорядні товариства з однаковісінькою програмою та ідентичною метою, з двома „вождями" на посадах мізерно оплачуваних редакторів двох тижневиків „Наш Клич" та „Українське Слово". До цього громадського двоподілу добіг ще сквапливо конфесійний, жіночий та літературний. Цей останній зовсім механічно при існуванні двох місячних літературних журналів — „Овиду" та „Порогів".

Не дивлячись на цей стандартний стан в житті колонії, письменники та мистці об'єдналися в одну організацію й назвали її спілкою українських літераторів науковців та мистців, в скороченні СУНЛМ. Хоч ця організація зовсім показна числом своїх членів та рівнем діяльности не мала власного приміщення, тож відбувала свої товариські щомісячні сходини та авторські вечори в приміщеннях то українського клюбу, власником якого є підприємець та громадський діяч п. Григоращук, то в залі католицької церкви, то в Просвіті.

Очолювали спілку по черзі Евген Онацький, Оксана Драгоманова, Олексій Сацюк, Володимир Ласовський та Володимир Гаврилюк. Секретарювали Юрій Тис, Микола Денисюк, Григорій Голіян.

Спілка мала крім касової книжки цікаву книгу вечерів. Вона лежала кожночасно біля секретаря і в неї під відповідною датою вписувалися приявні, а секретар записував титул доповіді, назву читаного й дискутованого твору та важніші думки, висловлені дискутантами. Авторські вечори попереджував профес. Евген Онацький короткими новинками з літературного життя українців та чужинців. Ці вечори трохи різнилися від таких вечорів практикованих у Ню Йорку, чи Філядельфії тим, що обходилися без чаю з солодким, а зате були гаряче й інколи дуже щиро „обдискутовані". Слухачі були люди близькі до літератури й тому їхні висловлювання на тему прослуханого твору були звичайно для автора цікаві, хоч не завжди приємні. Гурт приявних був не дуже великий кожного разу, але щирістю думок та динамізмом створював для авторів бажане середовище.

Діяльність СУНЛМ не обмежувалися до літератуних виступів. Наукові доповіді з різних ділянок (мовних, історичних, етнографічних, мистецьких,) створилася навіть астронавтична секція, (малярські виставки) в тому одна виставка самоуків), літературні суди, літературний конкурс на новелю з вислідом — II-а нагорода письменникові І. Смолієві та III-я С. Риндикові, ювілей співака Кабанцева, виступи талановитої молоді, зустрічі та прощання, театральні вистави, веселий пікнік в оселі мистця В. Цимбала з пародійно-ґротесковою програмою.

Споміж цікавих вечорів запам'ятався вечір казки, на якому читали твори двоє казкарів — Лідія Тауридська та Олексій Сацюк. Казку Сацюка „Цар Ох" згодом поставив Володимир Ласовський на сцені створеного ним лялькового театру. Вистава „Оха" була явищем зовсім небуденним з огляду на високі літературні вартості твору та на мистецьку ефективність фантастичних ляльок та прекрасних декорацій.

Хоч СУНЛМ проіснувала заледве десять років, вона стимулювала нові талановиті письменницькі появи та дала поштовх заснуванню двох видавництв Миколи Денисюка та Юліяна Середяка. Без спілки ніколи не взялась би за перо талановита перекладачка з французької та англійської, Оксана Драгоманова, яка дебютувала покищо єдиною книжкою в нашій літературі з арґентинського життя „По той бік світу". На жаль хвороба, а там і смерть обірвала цікавий почин на незакінченому другому томі згаданої повісти. Там же блиснуг літературний талант науковця Е. Онацького. „Чародійний музика" — оповідання з життя Паґаніні може послужити взором у жанрі „Ля ві романсе". З кола членів спілки вийшов прегарний переклад Рікарда Гуйральдеса — арґентинського клясика — Дон Сеґундо Сомбра — Олексія Сацюка.

Життя незабутнього голови, касієра і великого ентузіяста спілки так нежданно обірване після переїзду до омріяної Америки, не завершилося тими мистецькими можливостями, на які вказував цей переклад та глибоке знання мови. До цікавих появ в нашій літературі варт зарахувати літературні спроби скульптора Костя Бульдіна. Його репортажі п. з. „Купання в Каспії" могли б збагатити нашу літературу на єдиний покищо том „азійської", чи екзотичної тематики. Теплим погідним гумором віє від нарисів, оповідань та спогадів колишнього дніпровського лоцмана Олексія Запорожця, який поневолі міняючи професію, друкованим словом заробляв на шматок хліба. Його оповідання „Гроші це не все" друковані в католицькому місячнику „Світло" малювали стару Україну так, як уже ніхто її не змалює. Зі спілкою тісно зв'язана літературна діяльність Юрія Тиса. Уривки з багатьох його книжок ми прослухали на спільчанських вечорах. А скільки цікавих доповідей! Вірний член і останній голова спілки Володимир Гаврилюк, автор не лише прецікавих і небуденних „вступних слів", прекрасний організатор літературного життя але й автор спогадів про Колиму чекає свого видавця і дослідника. Зі СУНЛМ вийшов довголітній співробітник гумористичного журналу „Мітла" — Евентуальний. Поет Ігор Качуровський зразу активний організатор спілки, покинув її пізніше з „ідеологічних" мотивів. В останніх роках ввійшли до спілки молоді — поет Любомир Думановський та прозаїк Володимир Смолинський. Цей останній читав уривок філософічної повісті з життя апостола Павла в Малій Азії. Чи вони пишуть і далі — невідомо.

Важко перечислити всі ці цікаві події, що відбувалися в далекій Арґентині, не маючи перед собою „книги вечорів", але варто відзначити, що спілка йшла з духом часу, відзивалася на всі події загального життя і творила в численній українській колонії в цій південній країні культурний острівчик української душі.

З Просфори на хворих залишенців

27-го січня Союз Українок Америки (Відділ 66) в Ню Гейвені влаштував для своїх членок і їх родин Традиційну Різдвяну Просфору.

На заклик голови п. Р. Яхницької зібрано добровільними датками і вислано через Централю СУА хорим залишенцям на еміґрації $ 80.

Д-р І. Кизик $ 10; по $ 5: Вcч. Монс. о. Стах і Яхницькі; по $ 4: Вальницькі і Вергуни; по $ 3: Гижі, М. Кульчицька і Козюпи; по $ 2: М. Андрухів, Березінка, І. Гринович, Гусаки, Добчанські, Косовичі, Кошаки, Я. Кравчук, Лісевичі, О. Марків, О. Маслянка, М. Панкевич, Потічна, Пушкар, Сидорик, Т. Фейк, Салата; по $ 1: Гузан, Данко, Данилович, П. Лодинська, Кравчук, Рудницька, Томоруґ Сова, Мацьків. — Разом $ 80.

Рівночасно вибрано з каси СУА в Ню Гейвені і вислано через Централю СУА на інвалідів $ 20. — Разом $ 100.

Олена Томоруґ,
пресофа реф.

УСТ „Черник", Дітройт

ШАХИ

Змагання 8 грудня 1962:

Український Шаховий Клюб „Черник" — "The Knights of Round Table" .... 4½ : 2½

Поодинокі висліди:

1.	Г. Малиновський — Дж. Брукс	1 : 0
2.	д-р М. Цап — Е. Літтлджан	1 : 0
3.	Р. Лазарчук — В. Мозес	1 : 0
4.	В. Площанський — В. Буртон	1 : 0
5.	інж. М. Миколаєнко — Е. Мартін	½ : ½
6.	інж. А. Ген — І. Річбург	0 : 1
7.	інж. Б. Коссак — Л. Монро	0 : 1

Це були відплатні змагання з муринською дружиною; перші — наша дружина вирішила була відн. точок 7 : 0 у свою користь, 19 травня 1962. Цим разом гості виставили набагато сильніший склад.

Шаховий Клюб відбув у 1962-му році 5 змагань з іншонаціональними клюбами Дітройту, виграючи 4 і ремісуючи одні — з загальним вислідом відношення точок — 24½ : 11½ у свою користь. — Закінчив Внутрішній Шах. Турнір, Шаховою Вечіркою із врученням трофею чемпіонові турніру В. Площанському. Відбув поїздку до Клівленду на Змагання за першість СУАСТ-Північ, де програв з Клівлендом 1:5 і з Шикагом 1½ : 4½. Ці програні пояснюються хвилевою недиспозицією наших шахістів, що їх більшість по неспаній ночі була перевтомлена, граючи двоє змагань під-ряд, а виграти обидвом противникам не було так легко.

Старанням Шах. Клюбу постав Гурток юних Шахістів при Укр. Вищій Школі в Дітройті, члени якого взяли участь у „Іст Дітройт Чесс Овпен" для молоді до 18 років і зайняли добрі місця: Р. Тарнавський 3 т., Я. Площанський 2½ т. і П. Гищак 2 т. — на 5 можливих і на 123-ох усіх учасників; конкуренція була сильна. — Такі ж шахові гуртки є в стадії організації при Пласті, при Осередку СУМА-Схід і при школі на Зах. міста.

Футбальна Ланка виявила в останньому році живу активність.

Показник гор в останньому сезоні:

		Відн. воріт:	Точок:
1.	Карпатія Кікерс	42:17	21
2.	Тевтонія	62:24	20
3.	Вайт Іґел	40:30	15
4.	Ст. Ендрю Скатс	38:31	15
5.	ЧЕРНИК	27:40	12
6.	Раваніца	28:46	11
7.	Кабото	32:56	11
8.	Бельджіка	25:52	7

Треба відмітити, що дружина Черника двічі в цьому році виграла змагання з чемпіоном Миш. — Онт. Футб. Ліґи, раз граючи за мистецтво Ліґи — 3 : 0, і останньо за Амат. Чашу Америки — 3:1.

ТЕНІС:

На Тенісових Першенствах УСЦАК 1962 року на Союзівці, 1, 2 і 3 вересня 1962 — Тенісова Ланка „Черника" здобула великий успіх і славу не лише для свого клюбу, але й для Дітройту. Інж. Лев Воробкевич здобув перше місце, а ще визначилися тенісисти „Черника" — Б. Сливка, М. Миколенко, Р. Смаль, З. Коссак і Б. Обухівський.

ПІНҐ-ПОНҐ:

Аж в цьому році зачали наші змагуни наполегливо і систематично вправляти гру. І коли перші змагання з сильною польською дружиною програли у відн. 12 : 0, то другі відплатні виграли у відн. 4 : 3 т.

Ще активними були ланки: — відбиванки, що відбула змагання в рямках СУАСТ, Легкоатлетики, що вперше за ініціятивою п. В. Дигдала відбула перші в Дітройті елімінаційні змагання під час Дня Українського Спортовця на оселі Діброва, мин. літа.

Новоорганізована Ланка Гри в Круглі під проводом Т. Гайди — виказала за короткий час дуже жваву діяльність.

Знатною подією в історії Товариства було святочне **Відкриття і Посвячення Дому УСТ „Черник"**, що відбулося 20 жовтня 1962 р., у гарно прибраній залі новоздвигненого дому при 3306 Е. Дейвісон. По несповна двох роках, коли то в місяці лютому 1961 р. на Ширших Сходинах було рішено поставити власний дім, зусиллям і жертвенністю членів і симпатиків Т-ва ідея стала дійсністю і сьогодні служить нашим спортовим цілям — домівка, відповідна до потреб спорту, за всіма вимогами модерної техніки.

Свято відкрив голова Т-ва інж. В. Кізима, а посвятив о. д-р В. Гавліч. П. М. Томин виголосив реферат на тему „Український спорт в минулому і тепер". В мистецькій частині виступила Мандолінова Оркестра під кер. К. Цепенди і солістки — М. Брездень, меццосопрано і В. Биковець, сопрано. Учасників 200 осіб. З нагоди посвячення вийшла однодніївка.

ЗАГАЛЬНІ РІЧНІ ЗБОРИ УСТ „ЧЕРНИК"

Збори відбулися 9 грудня 1962, у власній домівці. Проводив д-р А. Шутка, заступник — З. Брездень, секретар — Я. Сливка.

Після звітів членів Управи, гол. Ном. Комісії Я. Стасик подав склад кандидатів до нової управи. Були обрані: Ю. Броніковський — голова, І. Василюк (госп. реф.) і А. Крупський (був. реф.) — заступники голови, М. Шумило — секретар, Я. Стасик — фін. реф., О. Кавка — спорт. реф., Я. Зубаль — реф. зв'язку і пропаґанди; Л. Воробкевич, В. Дигдало, Н. Качмар і С. Гуран — члени управи. Контр. Комісія — Н. Шавалюк, Д. Гарашевський, В. Решетилович і Д. Ощудляк. Тов. Суд: В. Кізима, д-р М. Цап, Я. Сливка і І. Чипчар. Збори проходили ділово і справно.

Я. Зубаль

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

П'ЯТНИЦЯ, 8-го БЕРЕЗНЯ 1963 р.:

НЮАРК, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва Запорозька Січ, Відд. 371, відбудуться в год. 8-ій веч. в Січовій залі. Проситься усіх довгуючих членів вирівняти залеглі вкладки. — І. Оверко, пред.; П. Заболоцький, касир, Ю. Баранюк секр.

НЮАРК, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва ім. М. Грушевського, Відд. 219, в год. 7:00 веч. в приміщенні при 675 Південь 19-та вул. — Н. Воднар, пред., М. Юров, секр.

СУБОТА, 9-го БЕРЕЗНЯ 1963 р.:

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Місячні Збори Б-ва св. Івана Хрестителя, Відд. 270 відбудуться о год. 7-ій веч. в Укр. Нар. Домі. Проситься членів прибути і вирівняти членські вкладки. — В. Жуковський, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Звичайні Місячні Збори Т-ва „Мир", Відд. 324, відбудуться о год. 7-ій веч. Є важні справи, тому прошу явитися громадно. І. Струк, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва Дарахівщина, Відд. 275, о год. 7-ій веч. в церковній залі. Справа важна, яка вимагає скорого полагодження. Прошу членів прийти громадно на ті збори. — В. Юрків, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні Збори Відд. 204 відбудуться о год. 6-ій веч. в церковній залі при 206 Іст 11 вулиця в Ню Йорку. В. Гасій, секр. Нова адреса секретаря слідуюча: Wasyl Hasiy, 83 Ayrmont Lane, Matawan, New Jersey.

БРУКЛИН, Н. Й. — Квартальні Збори Т-ва Запороська Січ, Відд. 325, відбудуться о год. 8-ій веч., при 216-218 Гранд вул. в Бруклині в залі УНДому. Проситься членство прибути на важні збори та вирівняти свої залеглі вкладки. — Андрій Цюпа, секр.

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду Ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами Батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їй кращу будучність, а нашій громаді у вільнім світі нового свідомого члена.

Посмертні згадки

Ольга КОЗЛОВ — членка Відд. 312 УНСоюзу в Савт Плейнфілд, Н. Дж., упокоїлася в Бозі дня 11-го січня 1963 року, заледве на 44-му році життя. Покійна народилася в Ню Йорку, а ціле своє життя прожила у Савт Плейнфілд. Полишила у глибокому смутку чоловіка Павла, дві дочки: Катерину та Сандру, маму Юлію Шарик, братів: Івана й Мирослава, сестру Настю. — Похорон відбувся 14-го січня ц. р., з пох. заведення до української прав. церкви, при участі Родини, Приятелів та Знайомих. Покійну поховано на цвинтарі Гілсайд в Плейнфілд. — В. Їй Пам'ять!

М. Хміль

Йосиф КУЦАК — довголітній предсідник Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 353 УНСоюзу в Ню Брунсвику, Н. Дж., помер у лікарні в дні 12-го лютого 1963 р. Покійний народився 1892 р. в селі Горошова, пов. Борщів, Зах. Україна. Членом УНСоюзу був від 1926 р., як також був членом і УРСоюзу. Покійний полишив у жалобі дружину Теклю з дому Фарнюк, троє дітей: зам. доньку Анну, Марію та Івана, невістку, внуків та брата, який пебуває в Канаді. Похорон відбувся в дні 15-го лютого ц. р. в кат. обряді, при участі Родини, Приятелів та Членів Відділу. Покійного поховано на цвинтарі St. Peter's Cemetery в Ню Брунсвику, Н. Дж. Вічна Йому Пам'ять!

Н. Василюк, секр.

ТАРЗАН, ч. 4993. Діяна Вітні!

Тарзан і його приятелі увійшли до храму, яких час не завважені трьома жінками, які чекали на свою долю.

Діяна Вітні, однак, розворушила своїх компаньйонів. — Дивіться туди... Там це Ален Лейк!

— Ален! — крикнула вона, і, незважаючи на наслідки, вона скочила зі сходів вівтаря!